

Rolnummers 6838 en 6839
Arrest nr. 28/2018 van 9 maart 2018

A R R E S T

In zake : de vorderingen tot uitlegging van het arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017, ingesteld door de Ministerraad.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en J. Spreutels, de rechters L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en T. Giet, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, emeritus voorzitter E. De Groot, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van emeritus voorzitter E. De Groot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de vorderingen en rechtspleging*

Bij verzoekschriften die aan het Hof zijn toegezonden bij op 26 januari 2018 ter post aangetekende brieven en ter griffie zijn ingekomen op 30 januari 2018, zijn vorderingen tot uitlegging van het arrest van het Hof nr. 148/2017 van 21 december 2017 ingesteld door de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. E. Jacobowitz, Mr. A. Poppe en Mr. P. Schaffner, advocaten bij de balie te Brussel.

Die zaken, ingeschreven onder de nummers 6838 en 6839 van de rol van het Hof, werden samengevoegd.

Op 6 februari 2018 hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en P. Nihoul, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, het Hof ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht voor te stellen het onderzoek van de zaken af te doen met een arrest gewezen op voorafgaande rechtspleging.

Bij beschikking van 22 februari 2018 heeft het Hof de memorie van tussenkomst die bij op 13 februari 2018 ter post aangetekende brief is ingediend door Christian Van Eyken, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Monville, Mr. D. Holzapfel en Mr. A. Daoût, advocaten bij de balie te Brussel, onontvankelijk verklaard en uit de debatten geweerd.

De vzw « Ligue des Droits de l'Homme » en de vzw « Association Syndicale des Magistrats », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. D. Ribant en Mr. D. de Béco, advocaten bij de balie te Brussel, hebben een memorie met verantwoording ingediend.

De bepalingen van voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

A.1. De Ministerraad vordert de uitlegging van de precieze draagwijdte van het dictum van het arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017, en meer in het bijzonder van de handhaving van « de gevolgen van de [vernietigde] artikelen 6, 15, 17, 1° en 2°, 18, 1° en 2°, 19, 2°, 36, 121 tot 123, 151, 155 en 170, 2°, van de wet van 5 februari 2016 ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen zijn genomen vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het *Belgisch Staatsblad* ».

Hij is van mening dat dit dictum in die zin dient te worden uitgelegd dat de handhaving van de gevolgen tot gevolg heeft dat de correctionele rechtbanken, en in geval van hoger beroep, de hoven van beroep, bevoegd blijven voor de zaken die hun op grond van verwijzingsbeslissingen van de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling zijn toebedeeld vóór 12 januari 2018, en dat de straffen die de correctionele rechtbanken en in voorkomend geval de hoven van beroep kunnen uitspreken, deze zijn zoals bepaald in de vernietigde bepalingen.

A.2. In hun conclusies, opgesteld met toepassing van artikel 72 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, hebben de rechters-verslaggevers geoordeeld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof voor te stellen de vorderingen van de Ministerraad tot uitlegging van het arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017 af te doen met een arrest gewezen op voorafgaande rechtspleging.

De rechters-verslaggevers waren van oordeel het Hof te kunnen voorstellen de vordering tot uitlegging aldus te beantwoorden dat de handhaving, bij het arrest nr. 148/2017, van « de gevolgen van de artikelen 6, 15, 17, 1° en 2°, 18, 1° en 2°, 19, 2°, 36, 121 tot 123, 151, 155 en 170, 2°, van de wet van 5 februari 2016 ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen zijn genomen vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het *Belgisch Staatsblad* » aldus dient te worden uitgelegd dat de rechtscolleges die vóór 12 januari 2018 werden geadieerd krachtens beslissingen die op grond van die vernietigde bepalingen zijn genomen, alsook de rechtscolleges die in beroep uitspraak dienen te doen in diezelfde zaken, bevoegd blijven om die zaken te behandelen en daarbij de straffen kunnen uitspreken zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen.

A.3.1. De vzw « Ligue des Droits de l'Homme » en de vzw « Association Syndicale des Magistrats », verzoekende partijen in de zaak nr. 6497, die mede aanleiding heeft gegeven tot het arrest nr. 148/2017, betwisten in hun memorie met verantwoording het voorstel van de rechters-verslaggevers.

A.3.2. Wat de bevoegdheid van de geadieerde rechtscolleges betreft, erkennen de verzoekende partijen in de zaak nr. 6497 dat de handhaving van de gevolgen van toepassing is op de verwijzingsbeslissingen die werden genomen vóór 12 januari 2018. Die handhaving van de gevolgen betreft evenwel enkel de rechtstreekse gevolgen van die verwijzingsbeslissingen, zodat de krachtens die beslissingen geadieerde correctionele rechtbanken rechtsgeldig geadieerd blijven. Zulks impliceert evenwel niet dat zij noodzakelijk bevoegd zijn om uitspraak te doen, in zoverre die bevoegdheid steunt op een bepaling die inmiddels werd vernietigd.

De verzoekende partijen in de zaak nr. 6497 zijn bijgevolg van oordeel dat de rechtscolleges geval per geval uitspraak dienen te doen over hun bevoegdheid, rekening houdend met de gegevens van de zaak en in het bijzonder met de noodzaak om de rechten van de verdediging en het gelijkheidsbeginsel te eerbiedigen, en dit ongeacht de handhaving van de gevolgen waartoe het Hof heeft beslist. Zij verzoeken het Hof te verduidelijken dat de handhaving van de gevolgen enkel betrekking heeft op de aanhangigmaking van de zaak bij de correctionele rechtbanken.

A.3.3. Wat de toepasselijke straffen betreft, zijn de verzoekende partijen in de zaak nr. 6497 van oordeel dat de correctionele rechtbanken, overeenkomstig artikel 2 van het Strafwetboek, geen gevangenisstraf van meer dan twintig jaar meer kunnen uitspreken vanaf 12 januari 2018. Ingevolge de vernietiging van artikel 6 van de wet van 5 februari 2016 is immers in geen hogere straf meer voorzien in het Strafwetboek. Volgens de verzoekende partijen zou het manifest in strijd met het wettigheidsbeginsel zijn om de correctionele rechtbanken toe te staan straffen uit te spreken die - sedert de bekendmaking van het arrest nr. 147/2017 - niet meer bij de wet zijn bepaald.

Indien het Hof zou beslissen dat de straffen ingevoerd bij artikel 6 van de wet van 5 februari 2016 alsnog kunnen worden toegepast door de correctionele rechtbanken die zijn geadieerd op grond van verwijzingsbeslissingen die zijn genomen vóór 12 januari 2018, zijn de verzoekende partijen van oordeel dat het in ieder geval niet mogelijk is om de bij die bepaling ingevoerde maximumstraffen van achtentwintig jaar of veertig jaar toe te passen. Zulks zou immers tot gevolg hebben dat de dader van een voorheen niet-correctionaliseerbare misdaad voordeliger zou worden behandeld indien hij werd verwezen naar het hof van assisen, waar hij na aanname van verzachtende omstandigheden tot maximaal twintig of dertig jaar opsluiting kan worden veroordeeld, dan indien hij werd verwezen naar de correctionele rechtbank, waar hij voor dezelfde feiten tot een gevangenisstraf van achtentwintig of veertig jaar zou kunnen worden veroordeeld.

Teneinde een dergelijke nieuwe ongelijkheid in behandeling te voorkomen, mogen de betrokken rechtscolleges in ieder geval geen gevangenisstraffen van meer dan dertig jaar uitspreken voor feiten die oorspronkelijk strafbaar waren met levenslange opsluiting, noch gevangenisstraffen van meer dan twintig jaar voor feiten die oorspronkelijk strafbaar waren met een opsluiting van twintig tot dertig jaar. Bij zijn arresten nrs. 193/2011 van 15 december 2011 en 199/2011 van 22 december 2011 heeft het Hof aldus reeds geoordeeld dat een beklagde die naar de correctionele rechtbank is verwezen wegens een gecorrectionaliseerde misdaad niet kan worden veroordeeld tot een hogere straf dan die welke het hof van assisen had kunnen uitspreken na het aannemen van verzachtende omstandigheden. Dit is eveneens de zienswijze die wordt voorgestaan in de omzendbrief van het college van procureurs-generaal van 18 januari 2018. De verzoekende partijen in de zaak nr. 6497 verzoeken het Hof dit te willen verduidelijken in het te wijzen interpretatief arrest.

A.3.4. Tot slot stellen de verzoekende partijen in de zaak nr. 6497 vast dat het Hof niet heeft beslist tot vernietiging van artikel 2 van de wet van 5 februari 2016, dat een nieuwe criminele straf van dertig tot veertig jaar opsluiting heeft ingevoerd in artikel 9 van het Strafwetboek. Bij gebrek aan vernietiging van die bepaling blijft die straf bestaan, hoewel zij thans op geen enkele misdaad van toepassing is en de andere bepalingen die van toepassing waren op de uitvoering van die straf (de artikelen 151, 155 en 170, 2°, van de wet van 5 februari 2016) wel werden vernietigd.

Een letterlijke en gecombineerde lezing van de artikelen 9 en 80 van het Strafwetboek zou de indruk kunnen wekken dat een beschuldigde die verschijnt voor het hof van assisen voor een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting en waarvoor verzachtende omstandigheden zijn aangenomen, alsnog kan worden veroordeeld tot een opsluiting van veertig jaar. De verzoekende partijen zijn evenwel van oordeel dat zulks niet de bedoeling was van het Hof, en zij verzoeken bijgevolg dit in het interpretatief arrest te willen verduidelijken.

- B -

B.1. Het Hof wordt verzocht zich uit te spreken over het verzoekschrift tot uitlegging van het arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017. Bij dat arrest heeft het Hof uitspraak gedaan over de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, ook wel de « Potpourri II-wet » genoemd (hierna : de wet van 5 februari 2016).

Bij dat arrest heeft het Hof onder meer de artikelen 6 en 121 tot 123, alsmede de artikelen 15, 17, 1° en 2°, 18, 1° en 2°, 19, 2°, 36, 151, 155 en 170, 2°, van de wet van 5 februari 2016 vernietigd. Die bepalingen betreffen de verhoging van de straffen voor gecorrectionaliseerde misdaden en de veralgemening van de correctionaliseerbaarheid van misdaden. Het Hof heeft de gevolgen van die vernietigde bepalingen gehandhaafd « ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen zijn genomen vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het *Belgisch Staatsblad* ». Die bekendmaking vond plaats op 12 januari 2018.

B.2. Met zijn vorderingen tot uitlegging vraagt de Ministerraad aan het Hof de precieze draagwijdte van dat gedeelte van het dictum van het arrest nr. 148/2017 te willen preciseren. Hij is van mening dat dit dictum in die zin dient te worden uitgelegd dat de handhaving van de gevolgen tot gevolg heeft dat de correctionele rechtbanken, en in geval van hoger beroep, de hoven van beroep, bevoegd blijven voor de zaken die hun op grond van verwijzingsbeslissingen van de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling zijn toebedeeld vóór 12 januari 2018, en dat de straffen die de correctionele rechtbanken en in

voorkomend geval de hoven van beroep kunnen uitspreken, deze zijn zoals bepaald in de vernietigde bepalingen.

B.3. Bij het vernietigde artikel 6 van de wet van 5 februari 2016 werden de straffen die door een correctionele rechtbank voor gecorrectionaliseerde misdaden kunnen worden uitgesproken, verhoogd tot veertig jaar. Het voegde aan de in artikel 25 van het Strafwetboek bepaalde termijnen drie nieuwe termijnen toe, namelijk een gevangenisstraf van ten hoogste achtentwintig jaar voor een met opsluiting van twintig tot dertig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is, een gevangenisstraf van ten hoogste achtendertig jaar voor een met opsluiting van dertig tot veertig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is, en een gevangenisstraf van ten hoogste veertig jaar voor een met levenslange opsluiting strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

Bij het vernietigde artikel 121 van de wet van 5 februari 2016 werd de limitatieve lijst van correctionaliseerbare misdaden, zoals zij was neergelegd in artikel 2, derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, opgeheven. Dienvolgens konden de raadkamer, de kamer van inbeschuldigingstelling en het openbaar ministerie elke misdaad correctionaliseren door verzachtende omstandigheden aan te nemen, ongeacht de maximale duur van de opsluiting die de wet op die misdaad stelt en ongeacht de gevolgen ervan voor het slachtoffer.

B.4. Bij zijn arrest nr. 148/2017 heeft het Hof geoordeeld :

« B.6.1. De bestreden artikelen 6, 121 en 122 van de wet van 5 februari 2016 hangen onlosmakelijk samen, aangezien zij alle beogen om, in lijn met de eerdere hervormingen met dezelfde doelstelling, de correctionalisering mogelijk te maken van zoveel mogelijk misdaden en aldus de behandeling ervan te onttrekken aan het hof van assisen ten voordele van de correctionele rechtbank, die voortaan veel hogere gevangenisstraffen kan opleggen.

[...]

De doelstelling van de verhoging van de straffen voor gecorrectionaliseerde misdaden (artikel 6 van de wet van 5 februari 2016) werd voorgesteld als een noodzakelijk gevolg van de veralgemeende correctionaliseerbaarheid van misdaden. In de parlementaire voorbereiding van de bestreden wet staat in dat verband het volgende te lezen :

‘ Deze wijzigingen vloeien voort uit de veralgemening van de “ correctionaliseerbaarheid ” van de misdaden (cf. Hoofdstuk 2 van Titel III van dit ontwerp, betreffende artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden).

De mogelijkheid om alle misdaden - met inbegrip van de meest ernstige - te correctionaliseren, die dit ontwerp beoogt in te voeren, maakt het noodzakelijk de bovengrens van de gevangenisstraf vast te leggen in geval van correctionalisering van de misdaden die strafbaar zijn met levenslange opsluiting (b.v. een moord). Er wordt voorgesteld om die bovengrens vast te leggen op veertig jaar.

De bovengrens van de gevangenisstraf in geval van correctionalisering van misdaden strafbaar met opsluiting van twintig tot dertig jaar moet tevens worden herzien, aangezien tot dusver enkel een gedeelte ervan correctionaliseerbaar was. Doodslag werd bijvoorbeeld als te ernstig beschouwd om te kunnen worden gecorrectionaliseerd. Er wordt voorgesteld die bovengrens te verhogen van twintig tot achtentwintig jaar. De Raad van State drukt in zijn advies (nr. 21) inderdaad de vrees uit dat het minieme verschil (2 jaar) van de duur van de maximale vrijheidsbenemende straf waarin is voorzien vóór en na correctionalisering ertoe zal leiden dat de verzachtende omstandigheden op oneigenlijke wijze in aanmerking worden genomen. Hieronder wordt tegemoetgekomen aan die vrees door te wijzen op de draagwijdte van de verplichting tot motivering van die beslissing (cf. *infra*, bespreking van de voorgestelde wijziging van artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867).

De bovengrens van de gevangenisstraf in geval van correctionalisering van een misdaad strafbaar met de (nieuwe) straf van opsluiting of hechtenis van dertig tot veertig jaar wordt op achtendertig jaar [gebracht].

[...]

Bijgevolg kunnen de correctionele rechtbanken voortaan gevangenisstraffen tot veertig jaar uitspreken, in plaats van 20 jaar zoals thans het geval is.

De dubbele aanleg - waarvan het ontbreken bij assisen vaak wordt bekritiseerd, maar moeilijk verenigbaar lijkt met het systeem van de volksjury - en het gegeven dat de correctionele kamers collegiaal zetelen, in ieder geval van het hof van beroep, lijken in dat opzicht voldoende garanties te bieden ' (*Parl. St.*, Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, pp. 5-6).

[...]

B.15.2. Aangezien de artikelen 15, 17, 1° en 2°, 18, 1° en 2°, 19, 2°, 36, 122, 151, 155 en 170, 2°, van de wet van 5 februari 2016 onlosmakelijk verbonden zijn met de artikelen 6 en 121 van dezelfde wet, dienen zij eveneens te worden vernietigd.

[...]

B.17. Teneinde rechtsonzekerheid te vermijden, dienen, met toepassing van artikel 8, derde lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, de gevolgen van de vernietigde bepalingen te worden gehandhaafd zoals aangegeven in het dictum.

[...]

Om die redenen,

het Hof

1. vernietigt in de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie :

- de artikelen 6 en 121 tot 123, alsmede de artikelen 15, 17, 1° en 2°, 18, 1° en 2°, 19, 2°, 36, 151, 155 en 170, 2°;

[...]

2. handhaaft de gevolgen van :

- de artikelen 6, 15, 17, 1° en 2°, 18, 1° en 2°, 19, 2°, 36, 121 tot 123, 151, 155 en 170, 2°, van de wet van 5 februari 2016 ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen zijn genomen vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het *Belgisch Staatsblad*;

[...] ».

B.5. De handhaving van de gevolgen waartoe werd beslist met toepassing van artikel 8, derde lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof strekt ertoe, luidens het voormelde B.17 van het arrest nr. 148/2017, rechtsonzekerheid te vermijden.

Overeenkomstig het voormelde dictum geldt de handhaving van de gevolgen van de vernietigde artikelen 6, 15, 17, 1° en 2°, 18, 1° en 2°, 19, 2°, 36, 121 tot 123, 151, 155 en 170, 2°, van de wet van 5 februari 2016 « ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen zijn genomen vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het *Belgisch Staatsblad* », dus met inbegrip van de op grond van de vernietigde bepalingen genomen beslissingen van de onderzoeksgerechten en van het openbaar ministerie tot aanhangigmaking van de zaak bij de correctionele rechtbank met aanname van verzachtende omstandigheden.

B.6.1. Die handhaving van de gevolgen heeft tot gevolg dat de correctionele rechtbanken die vóór 12 januari 2018 werden geadieerd krachtens dergelijke op grond van de vernietigde bepalingen genomen beslissingen, vanaf die datum bevoegd blijven om in die zaken uitspraak te doen. Hetzelfde geldt ten aanzien van de rechtscolleges die in beroep of in cassatie uitspraak dienen te doen in die zaken. Het onderscheid dat de verzoekende partijen in de zaak nr. 6497 inzake de handhaving van de gevolgen maken tussen, enerzijds, de aanhangigmaking

van de zaak bij de correctionele rechtbanken en, anderzijds, de bevoegdheid van die geadieerde rechtscolleges, kan dus niet worden aangenomen.

B.6.2. Die handhaving van de gevolgen heeft ook tot gevolg dat de voormelde rechtscolleges, bij het behandelen van de zaken die aldus aanhangig zijn gemaakt, toepassing kunnen maken van de zwaardere straffen zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen. In B.6.1 van het arrest nr. 148/2017 heeft het Hof immers vastgesteld dat de artikelen 6, 121 en 122 van de wet van 5 februari 2016 onlosmakelijk verbonden zijn omdat de veralgemening van de correctionaliseerbaarheid van misdaden, in de geest van de wetgever, verbonden is aan een verhoging van de straffen. Het zou bijgevolg niet coherent zijn de gevolgen van de vernietigde bepalingen die de correctionaliseerbaarheid van misdaden veralgemenen te handhaven zonder de mogelijkheid te behouden, voor de rechtscolleges die op grond van die correctionalisering zijn geadieerd, om de zwaardere straffen waarin de wet van 5 februari 2016 voorziet, uit te spreken.

Zoals de verzoekende partijen in de zaak nr. 6497 in hun memorie met verantwoording overigens opmerken, dienen de correctionele rechtbanken die vóór 12 januari 2018 werden geadieerd krachtens op grond van de vernietigde bepalingen genomen verwijzingsbeslissingen, alsmede de rechtscolleges die in beroep of in cassatie uitspraak dienen te doen in die zaken, bij de bepaling van de straf evenwel erover te waken, met toepassing van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, dat zij niet veroordelen tot een vrijheidsberovende straf waarvan de duur de maximumtermijn van de vrijheidsberovende straf die door het hof van assisen dat verzachtende omstandigheden in aanmerking neemt, zou kunnen worden opgelegd, te boven gaat. Die maximumtermijn bedraagt twintig jaar voor misdaden bestraft met twintig tot dertig jaar opsluiting en dertig jaar voor misdaden bestraft met levenslange opsluiting.

B.7.1. In hun memorie met verantwoording vragen de verzoekende partijen in de zaak nr. 6497 het Hof nog uitspraak te doen over artikel 2 van de wet van 5 februari 2016, dat artikel 9 van het Strafwetboek heeft gewijzigd en dat niet door het Hof werd vernietigd.

B.7.2. Die vordering valt niet onder de beperkte saisine van het Hof, zoals die voortvloeit uit de in B.1 en B.2 vermelde inhoud van de verzoekschriften tot uitlegging van de Ministerraad.

Die vordering betreft overigens de interpretatie van artikel 2 van de wet van 5 februari 2016, dat niet werd bestreden in de zaken die aanleiding hebben gegeven tot het arrest nr. 148/2017, en niet over de interpretatie van dat arrest.

B.7.3. Bijgevolg dient niet op de vordering van de verzoekende partijen in de zaak nr. 6497 te worden ingegaan.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De handhaving, bij het arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017, van « de gevolgen van de artikelen 6, 15, 17, 1° en 2°, 18, 1° en 2°, 19, 2°, 36, 121 tot 123, 151, 155 en 170, 2°, van de wet van 5 februari 2016 ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen zijn genomen vóór de datum van bekendmaking van dit arrest in het *Belgisch Staatsblad* » dient aldus te worden uitgelegd dat de rechtscolleges die vóór 12 januari 2018 werden geadieerd krachtens beslissingen die op grond van die vernietigde bepalingen zijn genomen, alsook de rechtscolleges die in beroep of in cassatie uitspraak dienen te doen in diezelfde zaken, bevoegd blijven om die zaken te behandelen en daarbij de straffen kunnen uitspreken zoals ingevoerd bij de vernietigde bepalingen, zonder dat de duur van de vrijheidsberovende straf meer kan bedragen dan twintig jaar voor misdaden bestraft met twintig tot dertig jaar opsluiting en dertig jaar voor misdaden bestraft met levenslange opsluiting.

Aldus gewezen in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 9 maart 2018.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

E. De Groot